

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

04.01.2023

Lēmums Nr. 4-02/1/2023
Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras
piemērošanu

Adresāts, plānošanas dokumenta izstrādātāja:

SIA “ZAAO”, reģistrācijas Nr. 44103015509, Rīgas iela 32, Valmiera, LV- 4201, e–pasta adrese: zaao@zaao.lv (turpmāk – Izstrādātāja).

Adresāts, plānošanas dokumenta sagatavotāja:

SIA “Geo Consultants”, reģistrācijas Nr. 40003340949, adrese: Olīvu iela 9, Rīga, LV–1004, e–pasta adrese: birojs@geoconsultants.lv (turpmāk – Sagatavotāja).

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Vidzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2023.–2027. gadam (turpmāk – Plāns).

Izvērtētā dokumentācija:

Sagatavotājas 2022. gada 23. novembra vēstule Nr. 291/2022 “*Iesniegums par ietekmes uz vidi stratēģisko novērtējumu reģionālā līmeņa plānošanas dokumenta projektam “Vidzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2023.–2027. gadam”*” (turpmāk – Iesniegums), Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldes (turpmāk – Dienests) 2022. gada 21. jūlija vēstule Nr. 2.4/AP/3918/2022 “*Par Vidzemes atkritumu apsaimniekošanas plāna 2023.–2027. gadam izstrādi*”, Dabas aizsardzības pārvalde (turpmāk – DAP) 2022. gada 29. jūlija vēstule Nr. 4.8/4116/2022–N “*Par Vidzemes reģionālā atkrituma apsaimniekošanas plāna 2023.–2027. gadam izstrādi*” un Veselības inspekcijas 2022. gada 21. jūlija vēstule Nr. 2.4.8.–1./426 “*Par “Vidzemes reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna 2023.–2027. gadam” izstrādi*”.

Plānošanas dokumenta izstrādātāja viedoklis:

Sagatavotāja, konsultējoties ar Dienestu, DAP un Veselības inspekciju par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums) nepieciešamību, norādījusi uz šo konsultāciju rezultātiem, ka Plānam ir nepieciešams veikt Stratēģisko novērtējumu.

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Likuma “*Par ietekmi uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Likums) 23.¹ panta pirmā daļa paredz, ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kam saskaņā ar šo Likumu

var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai – Vides pārraudzības valsts birojam¹ (turpmāk – Birojs) – rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23.³ panta 1. punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.

2. 2022. gada 23. novembrī Birojā saņemts Sagatavotājas 2022. gada 23. novembra Iesniegums, kurā norādīts, ka Plāna izstrāde tika uzsākta, pamatojoties uz Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.–2028. gadam (turpmāk – AAVP 2028)². Atbilstoši Iesniegumam:

2.1. Plāns attiecas uz atkritumu apsaimniekošanas nozari Vidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā (turpmāk – AAR). Atbilstoši plānotajai atkritumu apsaimniekošanas reģionu reformai³, apvienojoties Ziemeļvidzemes AAR, Malienas AAR, daļai no Vidusdaugavas AAR un daļai no Pierīgas AAR, tiek izveidots Vidzemes AAR. Plāns ir vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments reģionālā līmenī. Vidzemes AAR ietver šādas pašvaldības: Alūksnes novada pašvaldība (Alūksne) (Alsviķu pagasts, Alūksnes pilsēta, Annas pagasts, Ilzenes pagasts, Jaunalūksnes pagasts, Jaunannas pagasts, Jaunlaicenes pagasts, Kalncempju pagasts, Liepnas pagasts, Malienas pagasts, Mālpupes pagasts, Mārkalnes pagasts, Pededzes pagasts, Veclaicenes pagasts, Zeltiņu pagasts, Ziemera pagasts); Balvu novada pašvaldība (Balvi) (Baltinavas pagasts, Balvu pagasts, Balvu pilsēta, Bērzkalnes pagasts, Bērzpils pagasts, Briežuciema pagasts, Krišjāņu pagasts, Kubulu pagasts, Kupravas pagasts, Lazdukalna pagasts, Lazdulejas pagasts, Medņevas pagasts, Rugāju pagasts, Susāju pagasts, Šķilbēnu pagasts, Tilžas pagasts, Vectilžas pagasts, Vecumu pagasts, Viļakas pilsēta, Vīksnas pagasts, Žīguru pagasts); Cēsu novada pašvaldība (Cēsis) (Amatas pagasts, Cēsu pilsēta, Drabešu pagasts, Dzērbenes pagasts, Inešu pagasts, Jaunpiebalgas pagasts, Kaives pagasts, Liepas pagasts, Līgatnes pagasts, Līgatnes pilsēta, Stalbes pagasts Mārsnēnu pagasts, Nītaures pagasts, Priekuļu pagasts, Raiskuma pagasts, Skujenes pagasts, Straupes pagasts, Taurenes pagasts, Vaives pagasts, Vecpiebalgas pagasts, Veselavas pagasts, Zaubes pagasts, Zosēnu pagasts); Gulbenes novada pašvaldība (Gulbene) (Beļavas pagasts; Daukstu pagasts; Druvienas pagasts; Galgauskas pagasts; Gulbenes pilsēta; Jaungulbenes pagasts; Lejasciema pagasts; Litenes pagasts; Lizuma pagasts; Līgo pagasts; Rankas pagasts; Stāmerienas pagasts; Stradu pagasts; Tirzas pagasts); Limbažu novada pašvaldība (Limbaži) (Ainažu pagasts; Ainažu pilsēta; Alojās pagasts; Alojās pilsēta; Braslavas pagasts; Brīvzemnieku pagasts; Katvaru pagasts; Liepupes pagasts; Limbažu pagasts; Limbažu pilsēta; Pāles pagasts; Salacgrīvas pagasts; Salacgrīvas pilsēta; Staiceles pagasts; Skultes pagasts; Staiceles pilsēta; Umurgas pagasts; Vidrižu pagasts; Viļķenes pagasts); Madonas novada pašvaldība (Madona) (Aronas pagasts; Barkavas pagasts; Bērzaunes pagasts; Cesvaines pagasts; Cesvaines pilsēta; Dzelzavas pagasts; Ērgļu pagasts; Indrānu pagasts; Jumurdas pagasts; Kalsnavas pagasts; Lazdonas pagasts; Liezēres pagasts; Lubānas pilsēta; Ļaudonas pagasts; Madonas pilsēta; Mārcienas pagasts; Mētrienas pagasts; Ošupes pagasts; Praulienas pagasts; Sarkaņu pagasts;

¹ Likuma 6. panta pirmā daļa.

² Apstiprināts ar Ministru kabineta 2021. gada 22. janvāra rīkojumu Nr. 45 “Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.-2028. gadam”.

³ Ministru Kabineta noteikumu projekts “Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem”. Pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/c1091250-2161-408b-82c2-b7c8655a76a2 (skatīts 02.01.2023).

Sausnējas pagasts; Vestienas pagasts); Saulkrastu novada pašvaldība (Saulkrasti) (Saulkrastu pagasts; Saulkrastu pilsēta; Sējas pagasts); Smiltenes novada pašvaldība (Smiltene) (Apes pagasts; Apes pilsēta; Bilskas pagasts; Blomes pagasts; Brantu pagasts; Drustu pagasts; Gaujienas pagasts; Grundzāles pagasts; Launkalnes pagasts; Palsmanes pagasts; Raunas pagasts; Smiltenes pagasts; Smiltenes pilsēta; Trapenes pagasts; Variņu pagasts; Virešu pagasts); Valkas novada pašvaldība (Valka) (Ērgemes pagasts; Kārķu pagasts; Valkas pagasts; Valkas pilsēta; Vijciema pagasts; Zvārtavas pagasts); Valmieras novada pašvaldība (Valmiera) (Bērzaines pagasts; Brenguļu pagasts; Burtnieku pagasts; Dikļu pagasts; Ēveles pagasts; Ipiķu pagasts; Jeru pagasts; Jērcēnu pagasts; Kauguru pagasts; Kocēnu pagasts; Ūoņu pagasts; Lodes pagasts; Matīšu pagasts; Mazsalacas pagasts; Mazsalacas pilsēta; Naukšēnu pagasts; Plāņu pagasts; Ramatas pagasts; Rencēnu pagasts; Rūjienas pilsēta; Sedas pilsēta; Sēļu pagasts; Skaņkalnes pagasts; Strenču pilsēta; Trikātas pagasts; Vaidavas pagasts; Valmieras pagasts; Valmieras valstspilsēta; Vecates pagasts; Vilpulkas pagasts; Zilākalna pagasts); Varakļānu novada pašvaldība (Varakļāni) (Murmastienes pagasts; Varakļānu pagasts; Varakļānu pilsēta).

2.2. Plāna projektā paredzētas vairākas Vidzemes AAR aktivitātes, kas saistītas ar atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstību, atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūru, atkritumu sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādei iekārtu modernizāciju, atkritumu pārstrādes infrastruktūras attīstību, atkritumu reģenerācijas iekārtām, poligonu infrastruktūras attīstību, sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumiem un atkritumu ievēšanu un izvešanu. Atbilstoši aktivitātēm, kas saistītas ar atkritumu pārstrādes infrastruktūras attīstību Vidzemes AAR, tās pamatā ir saistītas ar poligonu infrastruktūras attīstību:

2.2.1. Sadzīves atkritumu poligona “*Daibe*” (turpmāk – SAP “*Daibe*”) galvenās plānotās aktivitātes: 1) Atkritumu pārstrādes jaudu attīstīšana – bioloģisko atkritumu pārstrādes iekārtas (anaerobā fermentācija) izveide; 2) No atkritumiem iegūta kurināmā sagatavošanas iekārtu un būvniecības atkritumu pārstrādes iekārtu izveide; 3) Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņu pārstrādes iekārtas izveide; 4) Biogāzes savākšanas un apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana; 5) Infiltrāta apsaimniekošanas sistēmas optimizācija; 6) Jaunas atkritumu krātuves izbūve un 7) Reģionālā atkritumu apsaimniekošanas centra funkciju uzņemšanās un īstenošana.

2.2.2. Sadzīves atkritumu poligona “*Kaudzītes*” (turpmāk – SAP “*Kaudzītes*”) galvenās plānotās aktivitātes: 1) Infiltrāta apsaimniekošanas sistēmas optimizācija; 2) Poligona gāzes savākšanas un utilizācijas sistēmas izbūve un 3) Esošās atkritumu apglabāšanas krātuves apsaimniekošanas optimizācija.

2.2.3. Atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras attīstība – infrastruktūras pieejamības paplašināšana papīra, stikla, plastmasas, metāla atkritumu savākšanai; bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītā vākšana – dalītās vākšanas konteineru izvietošana; tekstila atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras izveide – dalītās vākšanas konteineru izvietošana; sadzīves bīstamo atkritumu apsaimniekošana – dalītās vākšanas konteineru izvietošana.

2.3. Plānotās galvenās aktivitātes saskaņā ar AAVP 2028 izvirzītajiem atkritumu apsaimniekošanas sistēmas virzieniem ir šādas:

2.3.1. *Atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstība.* Atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstība ir svarīga atkritumu pārstrādes apjomu palielināšanai, jo kvalitatīvus pārstrādei nododamus materiālus ir iespējams iegūt pareizi šķirojot atkritumus jau to rašanās vietās. Līdzšinējā pieredze liecina, ka kopumā

atkritumu dalītās vākšanas sistēmas turpmākai attīstībai būtu nepieciešama vairāku aktivitāšu īstenošana: 1) Sadzīves atkritumu dalītās savākšanas infrastruktūras pārklājuma paplašināšana – esošo sadzīves atkritumu dalītās vākšanas punktu pilnveidošana, jaunu punktu ierīkošana; 2) Šķirotu atkritumu savākšanas laukumu infrastruktūras paplašināšana – esošo šķirotu atkritumu savākšanas laukumu pilnveidošana, jaunu laukumu ierīkošana; 3) Ieviešot bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītās savākšanas sistēmu, ir nepieciešama savākšanas konteineru iegāde uzstādīšanai atkritumu rašanās vietās, t.sk. specializēto konteineru iegāde, kas ļauj samazināt izvešanas biežumu; 4) Tekstila atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras izveide – ietver tekstila atkritumu savākšanas konteineru uzstādīšana esošajos un jaunveidojamos šķirotu atkritumu savākšanas laukumos, kā arī speciālu konteineru uzstādīšanu publiski ieejamās vietās – pie lielveikaliem, pašvaldību iestādēm u.c. ērti sasniedzamās vietās; 4) Sadzīves bīstamo atkritumu apsaimniekošana – tā kā joprojām atkritumu radītājiem ir ierobežotas iespējas videi droša veidā atbrīvoties no sadzīves bīstamajiem atkritumiem, piemēram, sadzīves ķīmijas, piesārņota iepakojuma, medikamentiem, kam beidzies derīguma termiņš, u.c., tiek rekomendēta sadzīves bīstamo atkritumu uzglabāšanas konteineru izvietošana visos šķirotu atkritumu savākšanas laukumos un 5) Pārtikas dalītā savākšana no uzņēmumiem un iestādēm, attīstot pārtikas atkritumu dalīto vākšanu un pārstrādi, ir rekomendējama specializētu konteineru iegāde pārtikas atkritumu savākšanai (no pārtikas vairumtirdzniecības bāzēm, loģistikas centriem, tirgiem, pārtikas ražošanas uzņēmumiem, lielveikaliem u.tml.).

2.3.2. *Atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūra.* Atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai veicināšanai nepieciešams uzsākt organizētas lietotu preču aprites sistēmas izveidi, kas ietver preču savākšanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūru.

2.3.3. *Atkritumu sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādei iekārtu modernizācija.* Lai palielinātu atkritumu apstrādes apjomus un atgūto pārstrādei derīgo materiālu īpatsvaru, kā arī attīstot jaunu atkritumu plūsmu sagatavošanu pārstrādei un reģenerācijai, ir nepieciešama vairāku aktivitāšu īstenošana, piemēram: 1) Esošo mehānisko un manuālo atkritumu šķirošanas iekārtu efektivitātes uzlabošana, ar mērķi nodrošināt iespējami augstu pārstrādes/reģenerācijas apjomu sasniegšanu. Nepieciešams atbalstīt pasākumus, kas palielina pārstrādei nodoto materiālu apjoma un kvalitātes pieaugumu, nodrošina no atkritumiem iegūta kurināmā sagatavošanu, dalīti savākto bioloģiski noārdāmo atkritumu sagatavošanu pārstrādei atbilstoši katra reģionālā atkritumu apsaimniekošanas centra veikspējai; 2) Tādu atkritumu plūsmu kā būvniecības atkritumu, elektrisko un elektronisko iekārtu, nolietotu transportlīdzekļu, u.c. sagatavošanas pārstrādei/reģenerācijai tehnoloģisko procesu pilnveidošana un 3) Reģionālo tekstila atkritumu šķirošanas centru vai centralizētas sistēmas izveidei jāietver telpu izbūvi/iekārtošanu un aprīkojuma piegādes dalīti savākto tekstila atkritumu šķirošanai un sagatavošanai atbilstoši turpmākajam izmantošanas veidam pa plūsmām, kas nododamas atkārtotai izmantošanai, pārstrādei, reģenerācijai un apglabāšanai.

2.3.4. *Atkritumu pārstrādes infrastruktūras attīstība.* Lai veicinātu atkritumu pārstrādes apjomu pieaugumu, nepieciešams sniegt atbalstu jaunu pārstrādes iekārtu izveidei un esošo iekārtu tehnoloģisko procesu pilnveidošanai. Tiek pieņemts, ka pārstrādes jaudu pieejamība radīs kumulatīvu efektu – veicinās papildu atkritumu apjoma atdalīšanu no apglabājamo atkritumu plūsmas. Plānotās infrastruktūras attīstības ieceres Vidzemes AAR poligoniem:

1) SAP “*Daibe*” – atkritumu pārstrādes jaudu attīstīšana – bioloģisko atkritumu pārstrādes iekārtas (anaerobā fermentācija) izveide un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņu pārstrādes iekārtas izveide un 2) SAP “*Kaudzītes*” – atkritumu kompostēšanas laukuma darbības pilnveidošana.

- 2.3.5. *Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi.* Faktiski dalītās vākšanas sistēmas efektivitāte ir atkarīga ne tikai no pakalpojuma pieejamības, bet arī no atkritumu radītāja vēlmes un motivācijas piedalīties atkritumu šķirošanā. Paralēli infrastruktūras attīstības pasākumiem, ir nepieciešams turpināt uz sabiedrības informēšanu un izglītošanu vērstus pasākumus, piemēram: 1) Izglītošanas un informēšanas kampaņas par atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstību, jauniem sistēmas elementiem visā plāna īstenošanas laikā (t.sk. bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītā vākšana, tekstila atkritumu dalītā vākšana, preču atkārtotas izmantošanas centru attīstība u.c.) un 2) Izglītības kompetences centru izveide un pilnveidošana atkritumu apsaimniekošanas reģionos, paredzot vismaz viena kompetences centra izveidi katrā atkritumu apsaimniekošanas reģionā, kas pastāvīgi nodarbojas ar atkritumu apsaimniekošanas un aprites ekonomikas satura izglītības aktivitāšu plānošanu un īstenošanu.
- 2.4. Saskaņā ar spēkā esošajiem “*Gulbenes novada teritorijas plānojumu 2010. – 2022. gadam*” un “*Pārgaujas novada teritorijas plānojumu 2013. – 2024. gadam*” (turpmāk – Teritorijas plānojumi) noteiktajam funkcionālajam zonējumam gan SAP “*Kaudzītes*”, gan SAP “*Daibe*” Teritorijas plānojumos atrodas *Tehniskās apbūves teritorijā (TA)*, kur kā viens no galvenajiem izmantošanas veidiem minēta atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve.
- 2.5. Galvenie aspekti, kas ņemami vērā paredzēto darbību īstenošanai ir:
- 2.5.1. Reģiona pašvaldību vienošanās par sadarbību plāna mērķu sasniegšanai nepieciešamo uzdevumu veikšanā.
 - 2.5.2. Reģionā radīto atkritumu veidiem un apjomiem atbilstoša atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūra.
 - 2.5.3. SIA “*ZAAO*” kā reģionālā atkritumu apsaimniekošanas centru funkciju īstenotāju noteikšana to darbības zonās.
 - 2.5.4. Finansējuma pieejamība, t.sk. ES fondu un citu finanšu instrumentu piesaistes iespējas.
 - 2.5.5. Atbilstoša atkritumu plūsma, kas savākta no Vidzemes AAR teritorijas.
 - 2.5.6. SAP “*Daibe*” un SAP “*Kaudzītes*” ekspluatācija atbilstoši A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas nosacījumiem.
 - 2.5.7. SAP “*Daibe*” un SAP “*Kaudzītes*” teritorijas izmantošana atbilstoši Teritorijas plānojumiem.
- 2.6. Plāna īstenošana un galvenās tajā paredzētās darbības tiek plānotas SAP “*Daibe*” un SAP “*Kaudzītes*” teritorijā. Attīstot atkritumu apsaimniekošanas sistēmu ārpus poligoniem, visā reģiona teritorijā ir plānota, galvenokārt, atkritumu dalītās vākšanas sistēmas paplašināšana, kā arī atsevišķu bioloģiski noārdāmo zaļo dārzu un parku atkritumu kompostēšanas laukumu ierīkošana.
- 2.7. Poligonu teritorijās vai tiešā to tuvumā neatrodas neviena aizsargājamā dabas teritorija vai mikroliegums, tai skaitā Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (*Natura 2000*). Tāpat poligonu teritorijas neatrodas Baltijas jūras piekrastes aizsargjoslā vai kādā citā vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslā.

3. Izstrādātāja atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumos Nr. 157 "*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*" (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) III daļā noteiktajam ir veikusi konsultācijas par plānošanas dokumenta Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību ar Dienestu, Veselības inspekciju un DAP. Iesniegumam pievienotas:
 - 3.1. Dienesta 2022. gada 21. jūlija vēstule Nr. 2.4/AP/3918/2022 "*Par Vidzemes atkritumu apsaimniekošanas plāna 2023.–2027. gadam izstrādi*". Dienesta ieskatā plānošanas dokumentam ir jāveic Stratēģiskais novērtējums, ņemot vērā Likuma 4. pantā noteikto un Noteikumu Nr. 157 2. punktā norādītos plānošanas dokumentus, kuriem jāveic Stratēģiskais novērtējums, jo plānošanas dokumentā paredzētajiem vai neparedzētajiem pasākumiem var būt būtiska ietekme uz vidi.
 - 3.2. DAP 2022. gada 29. jūlija vēstule Nr. 4.8/4116/2022–N "*Par Vidzemes reģionālā atkrituma apsaimniekošanas plāna 2023.–2027. gadam izstrādi*". Vēstulē norādīts, ka Plāns tiek izstrādāts visam Vidzemes reģionam, atkritumu apsaimniekošana ietver dažādus pasākumus, tai skaitā tādus, kas var ietekmēt vides kvalitāti. DAP ieskatā Plāna ietvaros būtu nepieciešams paredzēt koordinētu iedzīvotāju informēšanu un izglītošanu saistībā ar atkritumu apsaimniekošanu, lai veicinātu paradumu maiņu (tai skaitā saražot mazāk atkritumus un veicināt atkritumu savākšanu un pārstrādi). DAP vērtējumā Plāna izstrādei ieteicams veikt Stratēģisko novērtējumu.
 - 3.3. Veselības inspekcijas 2022. gada 21. jūlija vēstule Nr. 2.4.8.–1./426 "*Par "Vidzemes reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna 2023.–2027. gadam" izstrādi*". Veselības inspekcija atbilstoši savai kompetencei sniegusi viedokli, ka plānošanas dokumentam jāveic Stratēģiskais novērtējums.
4. Plāns nav ietverts to plānošanas dokumentu vidū, kam saskaņā ar Noteikumu Nr. 157 2. punktu Stratēģiskais novērtējums būtu nepieciešams kā obligāts, neatkarīgi no plānošanas nolūka un saturiskās ieceres, jo Plāns neattiecas uz visas atkritumu apsaimniekošanas nozares plānošanu, tādējādi jautājums par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību izriet no vērtējuma par sagaidāmās ietekmes būtiskumu, tostarp plānošanas dokumentā iekļautajiem vides problēmu risinājumiem un to ietekmes būtiskumu:
 - 4.1. Likuma 23.² pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23.² panta 1. punkts), tostarp un to, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas, kā arī plānošanas dokumenta saistību ar Latvijas un ES normatīvo aktu ieviešanu vides jomā, īpaši atkritumu apsaimniekošanas un ūdens resursu aizsardzības jomā (23.² panta 1. punkta "a", "b", "c", "d", "e" apakšpunkts). Tāpat Likuma 23.² pants 2. punktā noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs, – ilgums, summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c.. Savukārt Likuma 23.² panta 3. un 4. punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un kultūras vērtībām, vides resursiem.
 - 4.2. Likuma 4. panta trešās daļa nosaka, ka Stratēģisko novērtējumu veic plānošanas dokumentiem, arī tiem, kuri saistīti ar Eiropas Savienības līdzfinansējuma izmantošanu, un to grozījumiem, ja attiecīgos plānošanas dokumentus saskaņā ar normatīvajiem aktiem vai citiem noteikumiem izstrādā vai pieņem Saeima, Ministru kabinets, pašvaldība, valsts pašvaldību institūcija, cita atvasināta publiska persona vai cits subjekts, kuram deleģēts valsts pārvaldes uzdevums vai valsts īpašuma apsaimniekošana, kas saistīti cita starpā ar atkritumu apsaimniekošanas jomu,

reģionālo attīstību, zemes izmantošanu, teritoriju plānojumiem un ietver pamatnosacījumus šā Likuma 1. vai 2. pielikumā paredzēto darbību īstenošanai, kā arī plānošanas dokumentiem, kas var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*). Savukārt Likuma 4. panta piektā daļa paredz, ka Stratēģisko novērtējumu šā panta trešās daļas plānošanas dokumentiem neveic, ja tie attiecas uz nelielu teritoriju izmantošanu vietējās pašvaldības līmenī vai nelieliem to grozījumiem, izņemot gadījumus, kad šo dokumentu īstenošana var būtiski ietekmēt vidi.

- 4.3. Ar Ministru kabineta 2021. gada 22. janvāra rīkojumu Nr. 45 "*Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.–2028. gadam*" ir atbalstīta Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas ierosinātā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģionu reforma, t.sk. samazinot valstī atkritumu apsaimniekošanas reģionus no desmit uz pieciem. Tiek izstrādāti jauni Ministru kabineta noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem⁴, no kā secināms, ka plānošanas dokuments ir saistīts ar Latvijas normatīvo aktu ieviešanu atkritumu apsaimniekošanas jomā (Likuma 23.² panta 1. punkta "e" apakšpunkts).
- 4.4. Plāna projektā paredzētās aktivitātes ir saistāmas ar atkritumu apsaimniekošanu reģionālā līmenī, tostarp paredzot dalītās vākšanas sistēmas attīstību, atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūras attīstību, atkritumu sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādei iekārtu modernizāciju, atkritumu pārstrādes infrastruktūras attīstību u.c. ar atkritumu apsaimniekošanu saistītu darbību veikšanu. Atbilstoši Iesniegumam ar plānošanas dokumentu ir paredzētas darbības, kas atbilst Likuma 2. pielikumā ietvertajām darbībām, t.sk. ietverot šā likuma 2. pielikuma 11. punkta 2¹. apakšpunktā noteikto – *atkritumu pārstrādes un apstrādes iekārtas, ja to jauda ir 5 tonnas diennaktī (visas darbības, uz kurām neattiecas šā likuma 1. pielikums)*. Tādējādi, konkrētais plānošanas dokuments ietver priekšnoteikumus Likuma 2. pielikumā paredzēto darbību īstenošanai (Likuma 4. panta trešās daļas 1. punkts), kam atbilstoši Likuma nosacījumiem (atkarībā no darbības veida, platības un apjoma) var būt būtiska ietekme uz vidi. Birojs konstatē, ka ar plānošanas dokumenta īstenošanu var tikt būtiski ietekmēta vide, ņemot vērā:
 - 4.4.1. attiecīgā plānošanas dokumenta būtību (Likuma 23.² panta 1. punkta "a" un "e" apakšpunkts),
 - 4.4.2. to, ka ar plānošanas dokumentu saistītās teritorijas turpmākā izmantošana var tikt saistīta tikai ar iepriekš minētās darbības realizāciju (Likuma 23.² panta 2. punkta "a" apakšpunkts),
 - 4.4.3. teritorijas atrašanās vietu (tuvumā esošās dzīvojamās apbūves) un paredzamos pasākumus, kas var ietekmēt tuvējās apkārtnes hidroloģisko stāvokli, kā arī to, ka atkritumu apsaimniekošanai, tostarp to uzglabāšanai, ir iespējama negatīva ietekme uz gruntsūdens kvalitāti un dzeramā ūdens kvalitāti ūdens ņemšanas vietā, kas var apdraudēt cilvēku veselību (Likuma 23.² panta 3. punkta "d" apakšpunkts),
 - 4.4.4. arī institūciju norādīto iespējamo ietekmi gan uz vidi, gan cilvēku veselību (Likuma 23.² panta 3. punkta "d" apakšpunkts),
 - 4.4.5. to, ka Plāns nav attiecināms arī uz Likuma 4. panta piektā daļā norādītajiem plānošanas dokumentiem, kam Stratēģisko novērtējumu neveic.

⁴ Ministru Kabineta noteikumu projekts "*Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem*". Pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/c1091250-2161-408b-82c2-b7c8655a76a2 (skatīts 02.01.2023).

4.5. Ņemot vērā iepriekš norādīto, Stratēģiskā novērtējuma piemērošana un veikšana konkrētā plānošanas dokumenta izstrādei izriet no normatīvajiem aktiem (Likuma 4. panta trešā daļa, 23.² pants), un konkrētā plānošanas dokumenta izstrādes gadījumā ir pamatota, atbilstīga un nepieciešama. Veicot stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, būs iespēja identificēt iespējamās būtiskās negatīvās ietekmes uz vidi, t.sk. cilvēku veselību, sniedzot alternatīvos risinājumus un priekšlikumus ietekmes uz vidi novēršanai un samazināšanai, kas ilgtermiņā sekmētu nelabvēlīgās ietekmes uz vidi samazināšanu vai novēršanu. Plānošanas dokumentā paredzētās darbības jāvērtē atbilstoši Likuma 23.⁵ pantā noteiktajam. Sagatavojot plānošanas dokumenta vides pārskatu, jāņem vērā Likuma 23.⁵ panta pirmajā daļā noteiktais, ka, lai izvairītos no informācijas dublēšanās, vides pārskatā iekļauj tikai tādu informāciju, kas nepieciešama attiecīgajā plānošanas stadijā, kā arī izmanto informāciju, kas iegūta iepriekšējās plānošanas stadijās, iekļaujot nepieciešamo informāciju atbilstošā detalizācijas pakāpē, kas ļauj novērtēt plānošanas dokumentā konkrētās paredzētās darbības.

Piemērotās tiesību normas:

1. Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 4. pants, 23.² pants, 23.³ pants.
2. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” 5., 6., 7. punkts.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Pamatojoties uz izvērtēto dokumentāciju un faktiem, kā arī šajā Biroja lēmumā ietverto faktisko un tiesisko apstākļu izvērtējumu, argumentiem un apsvērumiem, Birojs konstatē, ka plānošanas dokuments atbilst Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktā noteiktajam plānošanas dokumentam, kam Stratēģiskais novērtējums ir nepieciešams (Likuma 4. panta trešās daļas 1. punkts, Likuma 2. pielikuma 11. punkta 2¹. apakšpunkts), citu starpā ņemot vērā arī Likuma 23.² pantā noteiktos kritērijus (23.² panta 1. punkta “a” un “d” apakšpunkts, 2. punkta “a” un “b” apakšpunkts, 3. punkta “d” apakšpunkts) un Likuma 3. panta 1. punktā noteikto ietekmes savlaicīgas novērtēšanas principu.

Lēmums:

Piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Vidzemes reģionālajam atkritumu apsaimniekošanas plānam 2023.–2027. gadam.

Direktora p.i.,

Direktora vietniece,

Piesārņojuma novērtēšanas daļas vadītāja

(*paraksts**)

Indra Kramzaka

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*

Daina Dzeguze, 67770826

daina.dzeguze@vpvb.gov.lv

Lēmums nosūtīts:

1. SIA “ZAAO”, e–pasts: zaao@zaao.lv.
2. SIA “Geo Consultants”, e–pasts: birojs@geoconsultants.lv.
3. Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldei, *E.Adresē*.